

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและหลักการเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	4
บทที่ 2 การทบทวนเอกสารและงานวิจัย	
2.1 ความยากจน	5
2.2 พลวัตรของระบบเกษตรกรรม	16
2.3 การปรับตัวในวิถีชีวิต	21
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	
3.1 พื้นที่ศึกษาและประชากร	34
3.2 วิธีการศึกษา	
3.2.1 การศึกษาข้อมูล	34
3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล	35
บทที่ 4 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ศึกษา	
4.1 ลักษณะทั่วไปทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา	38
4.2 ประชากร	40
4.3 โครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานและบริการของรัฐ	41
4.4 กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 พลวัตของระบบเกษตรกรรม	
5.1 การเปลี่ยนแปลงของระบบเกษตรกรรม	49
5.1.1 ช่วงเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม (ช่วงปี พ.ศ. 2440 - 2518)	49
5.1.2 ช่วงเริ่มระบบเกษตรกรรมแบบเชิงพาณิชย์ (ช่วงปี พ.ศ. 2519 - 2530)	52
5.1.3 ช่วงเฟื่องฟูของระบบเกษตรกรรมแบบพาณิชย์ (ช่วงปี พ.ศ. 2531 - ปัจจุบัน)	54
5.2 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของระบบเกษตรกรรมในพื้นที่	61
5.3 สรุปการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ	67
5.4 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่อคนยากจน	77
บทที่ 6 ลักษณะและการกระจายรายได้ของกลุ่มคนยากจน	
6.1 การจำแนกฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในชุมชน	84
6.2 หลักเกณฑ์ชี้วัดความยากจน	91
6.3 การกระจายรายได้ในกลุ่มคนจน	94
6.4 องค์ประกอบสำคัญของครัวเรือนยากจน	97
6.5 สาเหตุการกลายเป็นคนจน	102
6.6 สรุป	105
บทที่ 7 การปรับตัวและวิถีชีวิตของคนยากจน	
7.1 การปรับตัวด้านการเพาะปลูก	106
7.2 การปรับตัวด้านอาชีพนอกฟาร์ม	112
7.3 การปรับตัวด้านการแลกเปลี่ยน	118
7.4 การปรับตัวด้านทรัพย์สินและการถือครอง	122
7.5 การปรับตัวด้านการใช้จ่ายของครัวเรือน	126
7.6 การเผชิญปัญหาและการปรับตัวในอนาคต	133
7.7 สรุปเปรียบเทียบกลยุทธ์การดำรงชีวิตของมั่งและกะเหรี่ยงยากจน	137

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 8 บทสรุปและการอภิปราย	
8.1 สรุปและอภิปราย	140
8.1.1 พลวัตของระบบเกษตรกรรมและผลกระทบต่อวิถีชีวิต	140
8.1.2 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง	142
8.1.3 ลักษณะและการกระจายรายได้ของกลุ่มคนยากจน	144
8.1.4 การปรับตัวด้านวิถีชีวิตคนยากจน	146
8.2 การอภิปรายผลการศึกษา	150
8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	152
บรรณานุกรม	153
ภาคผนวก	160
ประวัติผู้เขียน	174

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
2.1	การแสดงผลการจำแนกประเภทและลักษณะดำเนินการเพาะปลูกของเกษตรกรบนที่สูง	31
4.1	จำนวนพื้นที่การเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โครงการหลวงแม่แฮ	40
4.2	จำนวนประชากรในพื้นที่เขตรับผิดชอบ โครงการหลวง	41
4.3	ลักษณะของบ้านเรือนใน 6 หมู่บ้านตัวอย่าง	43
4.4	เครื่องทุ่นแรงและเครื่องใช้ไฟฟ้าของครัวเรือนใน 6 หมู่บ้านตัวอย่าง	45
4.5	สถาบันและการรวมกลุ่มใน 6 หมู่บ้านที่ทำการศึกษา	45
4.6	ปฏิทินขนบธรรมเนียมและประเพณี	48
5.1	การสังเคราะห์ประวัติการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตความรับผิดชอบ โครงการหลวงแม่แฮ	57
5.2	การสรุปวิวัฒนาการของระบบเกษตรกรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โครงการหลวงแม่แฮ	71
6.1	การจำแนกฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในพื้นที่	85
6.2	เกณฑ์กำหนดลักษณะคนตามฐานะเศรษฐกิจในชุมชน	88
6.3	เงินทุนของครัวเรือนยากจน	93
6.4	ระดับรายได้เฉลี่ยของกลุ่มคนยากจน	94
6.5	การกระจายตัวของรายได้ในกลุ่มคนยากจน	96
6.6	การกระจายรายได้จำแนกตามกลุ่มชนเผ่า	97
6.7	ปัจจัยการผลิตของครัวเรือนยากจน	98
6.8	ค่าเฉลี่ยลักษณะต่างๆ ของครัวเรือน	99
6.9	มูลค่าและร้อยละครัวเรือนในการถือครองทรัพย์สิน	101
7.1	การกระจายตัวของกลุ่มคนยากจนในการผลิต	107
7.2	อาชีพนอกฟาร์มและค่าตอบแทน	113
7.3	ร้อยละครัวเรือนตามประเภทของอาชีพนอกฟาร์ม	116
7.4	ระดับการพึ่งพาอาชีพนอกฟาร์ม	116
7.5	วิธีการตลาดหลักและรองของครัวเรือนยากจน	121
7.6	จำนวนสัตว์เลี้ยงของครัวเรือนยากจน	123
7.7	สรุปค่าใช้จ่ายของครัวเรือนยากจนตามชนเผ่า	127
7.8	สรุปค่าใช้จ่ายของครัวเรือนยากจนตามกลุ่มการผลิต	131
7.9	แหล่งเงินทุนของครัวเรือนยากจน	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

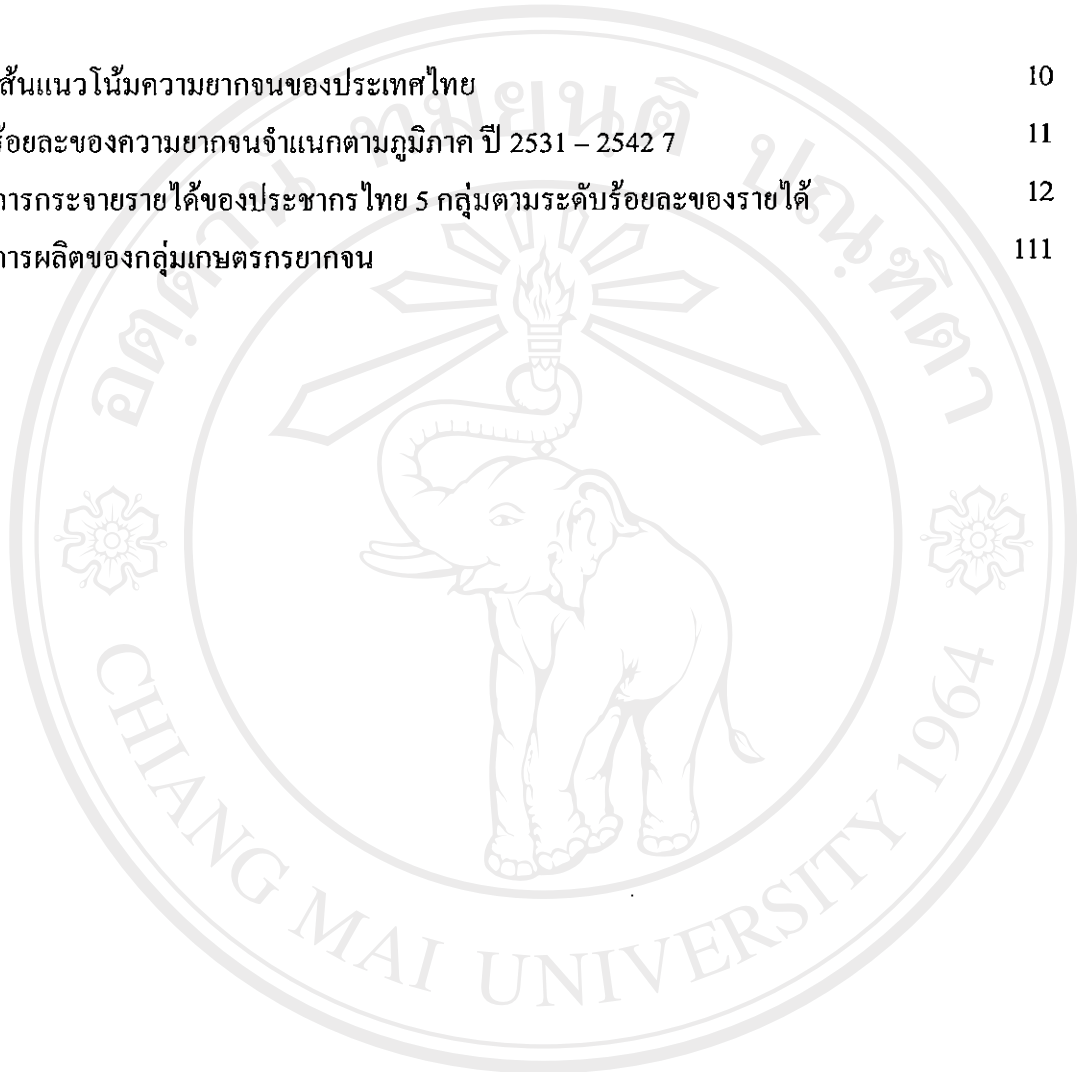
7.10 การเปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์การดำรงชีวิตของครัวเรือนยากจนชนเผ่าม้งและกะเหรี่ยง 138

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า	
2.1	เส้นแนวโน้มความยากจนของประเทศไทย	10
2.2	ร้อยละของความยากจนจำแนกตามภูมิภาค ปี 2531 – 2542 7	11
2.3	การกระจายรายได้ของประชากรไทย 5 กลุ่มตามระดับร้อยละของรายได้	12
7.1	การผลิตของกลุ่มเกษตรกรยากจน	111

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved